

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond

Magiarizarea școlilor populare.

Sibiu, 11 Iulie n.

Am făcut la timpul seu amintire despre circularul ministrului de culte și instrucțiune publică, adresat inspectorilor regesci de școle, în chestia învățării limbii, scrierii și cetirei magiare în școlile populare confesionale cu limba de propunere nemagiară, — circularul, al cărui înțeles era acela, ca jumătate din orele de propunere de pe săptămână să fie consacrate în viitoriu exclusiv limbii magiare în școlile de la sate, ceea ce însemnă, nici mai mult nici mai puțin, decât magiarizarea pe jumătate a școlilor noastre populare.

Astăzi cunoscem și al doilea circular al ministrului de culte și instrucțiune publică, dat tot în acest obiect și adresat comitetelor administrative municipale și autorităților supreme bisericesci, cărora le face de datorie ministru, să grijescă să fie executate în mod conștient, din partea învățătorilor și a autorităților școlare, dispozițiile legii și dispozițiile cuprinse în ordinațiunile guvernului, date acum în privința executării legii.

Circularul acesta, așa credem că va trebui să formeze obiect de amănunțită studiere din partea superiorităților noastre bisericesci-școlare, și întru cât el nu stă în consonanță cu literile și cu spiritul legii a cărei executare conștientă se intenționează din partea ministrului de culte și instrucțiune publică, — siguri suntem că cei în drept vor afla modul și calea de a-și ridica cuvântul în contra atacului ce se planuește asupra școlilor noastre, pentru-că cum am spus și în rândul trecut, dacă se permite acum, ca pe jumătate să se introducă limba magiară ca limbă de propunere în școlile noastre populare, cine poate împiedeca guvernul, ca peste câțiva ani să nu vină cu altă ordinațiune-circulari, prin care decretă de obligatorie limba de propunere magiară și pentru ceea cealaltă jumătate din orele de propunere de peste săptămână?

Dar' ordonanțe ministeriale nu pot să schimbe și nu pot să interpreteze legi. Și legea a cărei executare se intenționează prin aceste circulare, — cari au produs cea mai mare amărăciune printre Români, — nu vorbește în sensul în care sunt ținute circularele ministrului de culte și instrucțiune publică.

Asta va trebui să fie deci baza apărării ce se va face din partea autorităților noastre superioare bisericesci-școlare, în cari de altcum putem să avem totă încrederea, dar' de la cari și opinia publică română poate cu tot dreptul aștepta, ca în aceste zile de grea cercare să fie la culmea misiunii lor.

În merit vom mai vorbi; ear' de astădată ne mărginim a da cuprinsul noului circular al ministrului de culte și instrucțiune publică, care, de-și datat din 5 Iunie, abia săptămâna acesta a fost publicat în monitoriul oficial, în textua ea următoare:

În cauza rigurosei executări a articolului XVIII. din 1879, care dispune învățarea limbii magiare în școlile populare, am onore a trimite, spre luare la cunoștință, și autorităților supreme bisericesci circularul meu, comunicat provisor cu inspectorii școlari, cu aceea recercare, ca să binevoiți a provoca învățătorii și autoritățile școlare aflătoare sub cărmuirea d-vastră, să observe în mod conștient dispozițiile legii și ordinațiunile guverniale date în această privință.

Deosebit pond pun pe aceea, ca în toate școlile populare nemagiare, fără distincție de caracter, neștirbit să se țină orele săptămânale statorite în planul de învățământ ministerial pentru învățarea limbii, scrierii și cetirei magiare, ca astfel să se poată ajunge scopul defapt în acel plan, adică copiii de limbă nemaghiară să-și poată însuși limba magiară în acel grad, ca în această limbă să-și poată exprima la înțelegere, conform împregiurărilor vieții, cugetele, mai departe să poată ceti ungurește fluent și scrie corect.

Cu acesta ocaziune am onore a atrage în mod stăruitor atențiunea onoratei autorități supreme diecesane asupra circularului oficios al predecesorului meu, de sub nr. 20.301 datat în 28 Maiu 1885, enunțând, că nu numai din respect dat rit față de legea sancționată, ci și din interesul bine înțeles al populațiunei de limbă nemagiară, sunt hotărât să execut legea de mare importanță, esistență deja de 23 ani.

Imi exprim totodată și aceea speranță, că pe când cauza nesuccesului învățării limbii magiare este a se căuta în puțină rentabilitate a poziției învățătoresci, legislația cu prevenire îmi pune la dispoziție pe baza §-lui 16 al legii XXVI. din 1893 suma necesară pentru completarea salariului învățătoresc la 800 corone și pentru cuin-cuenele.

Wlassics Gyula, m. p.

De ce s'a ținut consiliul de Corónă. „Alkotmány” dno. 8 Iulie publică sub titlul „A kiegyezés válsága” (Crisa pactului) următoarele:

E lucru în general cunoscut, că ministrul-preșident austriac Körber notificase guvernului ungar intențiunea de a abzie unele contracte comerciale cu străinătatea. Guvernul ungar e resolus pentru teritoriul vamal independent și cu toate că Széll acum ar mai lăsa din intransigență, ministrii de resort nu cedă de fel.

De aceea s'a ținut la Viena consiliu de ministri presidat de Majestatea Sa. Acest consiliu a durat cinci ciasuri, la sfârșitul căruia, fiind-că Körber și Széll n'au putut nici-decum să ajungă la înțelegere, Majestatea Sa prin cuvântul său a prolongat pe un an contractele comerciale, și părăsind forte grist sala de consiliu a zis următoarele:

— Cu multă supărare trebuie să espiriez că zadarnic am domnit. . . .

„Alkotmány” zice că are această informațiune din cercuri apröpe de Curte și foarte bine informate.

La „vestita ospitalitate magiară”.

Ca întregire la cele comunicate sub acest titlu despre primirea ce s'a făcut la Deva oșpeților din România, mai dăm — tot pe baza raportului ce l'are „Gaz. Transilvaniei” — următoarele: De la Deva au plecat la Hunedóra, unde i-a așteptat la gară numai un ingineriu de mine (slovac), ear' în privința încuarterării nu s'a făcut nimic, de-și se anunțase că oșpeții vor fi încuarterați la familii. Astfel cei mai mulți dintr'e ei au durmit într'o odaie a hotelului jos pe paie, ca soldații când sunt la manevre. Un tiner român aflându se la gară a condus pe vr'o câțiva prin întunec (sosiseră la Hunedóra pe 'noapte) pe la toate colțurile stradelor, căutând să le capete cuartire (la 11 ore noptea!). Alta, și mai caracteristică e, că „și la Hunedóra Ungurii au făcut totul, ca dl Tocilescu și soții să nu pötă da față cu Românii de acolo” și „au împedecat în totă forma pe excursioniști de a visita în castelul regelui Matia Corvinul și galeria unde mama Corvinilor se pöte vedé în zugrăvöla de pe părete, îmbrăcată în port românesc, cu brobödă pe cap și cu furca la bröu”, — zice corespondentul.

Duminecă dimineața au plecat la Hațeg. Aici s'a dat în onörea oșpeților un banchet, pe socoteala orașului. Dl Tocilescu în toastul seu a zis și următoarele: „Pe acest teritoriu s'a luptat un popor mare și cult, poporul roman, cu unul mic, dar' viteaz, cu cel dacic. Cultura a învins și din amalgamul acestor două popöre s'a făcut un ceva, pe care dvöstră îl sciți! . . . Să-mi dați cupa de aur a lui Decebal, să închin cu ea, că numai asta e vrednică de acele două popöre..”

Ear' dl Tögläs a zis: „... Libertatea fără de părechia a sciințelor, libertatea ce domnesce în Ungaria, a făcut posibile festivitățile acestea.”

Din norocire, s'a aflat însă la banchet și un român din Hațeg, avocatul Dr. Victor Bontescu, care ambilor toastanți a dat un răspuns care numai onöre-i face. Dl Bontescu a zis următoarele:

„Poporul nostru românesc este acel ceva, despre care a făcut amintire dl Tocilescu. Noi, Românii, amintim urmașii celor două popöre amalgamate. Noi suntem mai competenți de cât ori și cine, a Vö răspunde de cupa de aur a lui Decebal. Nu

FOIȘORĂ

Odă

Monachului Dr. Miron Cristea, asesor cons.

— La pășirea în tagma monachală —

„To be, or not to be”? mai mult nu-ți mai șoptesci în capötul cărărei, pe carea acum pornesci! Din para de gândiri, ce-au ars neîncetat, Azi sufletul töu, iată, mai clar s'a ridicat!

Luând „jugul cel bun și sarcina ușoră” A Celui ce-a purtat a lumii 'ntregi povară, Pe noua cale astăzi voios tu ai pornit . . . Plinind și-acesta una! — să fii desöversit!

Căci n'a putut ispita, — gândul senin prielnic; (Ca să rămăi în viătă-ți, de-apururi feciorelnic!) Sö 'ntunece cu norii ei cei năvalnici, deși, Când tu ești fiu în lume, de cei buni și aleși!

Și tot zadarnic vrut a detörtăciunea lumii S' abată a ta gândire! . . . Dör glasul sfânt al mumii Te reținea în calea, pe care ai pornit, Duosul glas ce 'n präjmă-ți suna necontenit:

„Te-opresce! Nu pe-alcea! o altă cale-apucă Tu fiul meu iubite! — O, Döme, ce nălucă „Te chemă pe-astă cale? Tu fii prea mult iubit „Ascultă-mö, eu, mama-ți, dör altfel am gândit!

„Visat-am pentru tine eu alt drum pe päment! „Și mai pre sus de töte, azi chiar gelösă sunt, „Ca alta 'n loc de mine sö-ți zică tot mereu, „Așa cum pän' acuma ți-am zis eu: fiul meu!

Dar' bländ și dulce-atuncia tu i-ai răspuns: „O mamă! „Dacă de pasu-mi de-astăzi, tu nu poți a-ți da sémă, „Adu-ți aminte, scumpo, că tu singur-ai fost, „Care-ai țesut din légän al vieți-mi d'astăzi rost.

„Căci tu mi-ai spus deapururi, că: mama tuturor „Biserica ne este! — ear' cel mai mare dor „În inima ta fost-a, ca: fii ei sö-i rămän . . . „Și iată acum cu totul lipit sunt de-al ei sin!”

Cu zimbet dulce-atuncia, cea mamă 'nduioșată Zărindu-ți noua cale, — prin gëna 'nrourată — Cu crini și roze d'albe, de-alungu 'ntreg säditä, Ea astfel cătră tine grăit'a liniștită:

„Tu fii cu suflet nobil, care 'n a ta viătă „Plinit-ai de-apururi a mea bländă povată! „Și 'n pasul de acuma 'ți dau! cu drag primesce „Tu, binecuvëntarea-mi, ce 'n cale-ți te 'nsötesce!

„Și numai chiar o rugă mai am acum în urmă, „— Azi când în loc de mine, biserica 'ți-e mumă — „Îngäduie, ca 'n viață-mi sö-ți zic, cu drag, mereu: „În loc de fin, de-acuma: — frumosul crin al meu!!!

Alba-Iulia, 25 Iunie 1902.

I. Teculescu.

Uniformisarea ortografiei.

(Urmare.)

3. Sonul π se scrie:

1. cu $\hat{a}$

a) când sunetul acesta obscur (nasal) se află înlăuntrul trupinii cuvintelor, fie cu accent, fie fără accent, fie că e urmat de sonul n , fie și de alte consonante, dar' e așa de stabilit în calitatea sa, de nu se alterază prin nici o influință, nici a accentului, nici a flecțiunii, precum și apoi după sunetele c și g . D. e. *änger* (*änger*), *rëmän* (*rëmänem*), *gänd* (*gänduri*, *gändiri*), *fântänä* (*fântänä*), *tänguire*, *fränghiä*, *cântare*, *măncare*, *cänd*, *bländ*, *cät*, *cänd*, etc.

Notă. Substantivele: *törg*, *vönt*, *rënd*, *vörf*, verbele: *a stränge*, *a învörti* și derivațiunile lor, precum și pronumele: *dönsul*, fac excepție. Dar' altcum în privința acestora se pöte da latitudine a se scrie și cu $\hat{i}$;

b) gerundiul verbelor de conjugățiunea I. D. e. *läudänd*, *acusänd*, *törnänd*, etc., derivänd $\hat{a}$ din a .

2. cu $\hat{e}$

a) gerundiul verbelor din conjugățiunea II și III, D. e. *vedënd*, *putënd*, *invingënd*, *fäcënd*, etc., derivänd $\hat{z}$ din e ;

b) dacă sonul nasal, deschidöndu-se silaba următoare prin punerea vocalei e ori i , se schimbă în i . D. e. *vënd* (*vinđi*, *vinde*), *simföment* (*simföminte*).

Notă. În aceste casuri se lasă latitudine de a se scrie sonul π și cu $\hat{i}$.

3. cu $\hat{z}$;

a) gerundiul verbelor de conjug. IV. D. e. *fugünd* (*minfünd*, etc.);

b) casurile înșirate mai sus la 2, b).

c) începutul cuvintelor introduse cu *im* și *in* (prepoziția *in*) a celor trecute în întrebuințare populară. D. e. *imbrobodi*, *imbulzi*, *imbärbäta*, *impedeca*, *inälfä*, *inäpoia*, *inverđi* etc.

Conclusiuni și propuneri.

1. Comitetul central al Asociațiunii să dispună tipărirea regulilor ortografice stabilite de Academia română, dimpreună cu întregirile și explicațiunile necesare.

2. Broșura acesta să se trimită dimpreună cu „Transilvania” fie-cărui membru al Asociațiunii.

3. Să se publice în „Transilvania” un apel cătră toți autoții și cărturarii români, rugându-i să întrebuințeze, cu toate ocaziunile, numai ortografia stabilită de Asociațiune.

vi-o putem da, căci nu e la noi. Vi-am da altceva să închinăți. Vi-am da ce avem mai scump în noi. Vi-am da sufletul nostru, dar' și pe acesta ni-l-au cuprins alții. Regret, că mă aflu în neputință a aduce elogiul d-nului Tocilescu; — regret, dar' trebuie să recunosc, că nu i-am cetit și nu i-am putut ceti operele. Când eram copil mic de 10 ani, moșumeu G. Barițiu mi-a dat două fascicule, zicându-mi: „Na-le, băiete, cetesce-le, învață-le, dar' ascunde-le și pune-le bine, astă carte e istoria lui Tocilescu și-i oprită la noi!” Am ascuns cartea; când m'am făcut mai mare și am voit s'o cetesc, n'am mai găsit-o. În urma libertății de științe, care după D. Téglaș ar exista aici în Ungaria, istoria d-lui Tocilescu e oprită la noi...! Am învățat însă dintr'asta iubire de neam și se simt românesc, căci din vorbele moșului despre cartea d-lui Tocilescu am putut să aflu ce conține, că conține sentimentul național, istoria noastră a Românilor, a aceluia ceva. La noi sunt oprite cărțile din cari poți să înveți iubirea neamului tău și istoria lui. În urma libertății de științe de la noi — opurile domniei tale, d-le Tocilescu, sunt oprite aici!... Nu-ți pot aduce deci elogiul, însă îți zic: „Bine-ai venit!”

Incheiem cu acestea, destule fiind pentru-ca publicul român să-și poată face ideea despre pășaniiile excursionistilor, cari — er-tent-se vorba, — de cât la așa o primire și de cât atâta linguire a orgoliului magiar (toastele dlui Tocilescu, deosebi cel rostit în Deva, numai bucurie n'au stîrnit în inimile Românilor), mai bine era să fi rămas domni la casă în România.

Conferențele învățătoresci.

Cercul Brașovului.

— 19 Iunie v.
(Fine).

Sedința V. (20 April, 8—12 ore a. m.)

Membri prezenți: 58.

1. Dl T. Frateș e salutat ca oște al acestei sedințe. Spre plăcută știință.

2. Dl Dometie Dogar, învățătoriu în Săcele, ține o lecție practică din științele naturale cu elevii și elevele anilor V și VI de școală. Dînsul tractează tema: „Sarea comună”.

După terminare și dimiterea elevilor se discută asupra lecției. La discuție iau parte dnii N. Rădoi, I. Vătășan și G. Crivăț.

După-ce își face și dl comisariu observările, conferența constată, că lecția a fost deplin succedă și decide să se aducă dlui Dogariu mulțămintă protocolară.

3. După o pauză de 1/2 oră se pune la ordinea zilei raportul comisiei (corpul învățătoresc din Săcele) însărcinate a-și face observările de lipsă față de materialul din științele naturale, ce-l cere normativul nostru școlar, ca să fie tratat în cei șase ani de școală.

Raportul se prezintă și cetesce prin dl referent N. Lepedeau.

După o discuție, la care iau parte dnii: V. Meret, N. Bărsan, I. Vătășan, D. Dogar, I. Darius, Ir. Frateș, G. Crivăț, G. Cherciu,

4. Să se trimită adrese speciale tuturor consistoriilor bisericesti, direcțiilor gimnaziilor și școlilor civile românești, precum și ale institutelor teologice și pedagogice, tipografiilor române editoare, redacțiilor române de ziare și reviste, cu rugarea, să întrebuițeze numai ortografia aceluia.

5. Asociațiunea însăși să introducă în toate publicațiunile sale ortografia aceluia.

B. Asupra cestiunii îndreptării și uniformisării limbii literare.

Chestiunea îndreptării și uniformisării limbii noastre literare, trebuie să o recunoscem, constituie o problemă foarte grea.

Aici avem de lucru cu o întrebare de simț de limbă.

În adevăr faptul, că la noi în mare parte se scrie rău, în o limbă stricată și în un stil greoiu, denotă, că s'a falsificat simțul adevărat de limbă românească, în urma școlii ce-am făcut și facem și a contactului, în care am trăit și trăim.

Realizarea problemei de îndreptare a limbii noastre literare depinde deci de la cultivarea simțului de limbă.

Prin urmare datoria, ce ni-se impune, vrînd să îndreptăm răul de natură național-

I. Ivan, Z. Popovici, I. Sporea, A. Popovici, N. Stoicovici, Ioan Aron și St. Popovici, și după-ce își face observările și dl comisariu, conferența decide referitor la acest material următoarele:

Științele naturale.

Scopul:

Scopul acestui obiect de învățământ este a deștepta în elevi iubire și interes față de natură; a-i face să cunoscă și pricepă corpurile și fenomenele mai obicinuite ale naturii pentru a pute trage folose practice din ele.

a) Istoria naturală.

Anul I, II și III.

În acești ani elevii se deprind cu ocazia exercițiilor de intuițiune și de cetire a descrie cele mai cunoscute animale domestice, plante cultivate și minerale. (Textul din normativ.)

Anul IV.

Se vor descrie indiviți din toate trei regnele d. e.

a) Zoologie.

1. Mamifere: calul, boul, și vaca, porcul, cățele, pisica, sobolul și șorecele.

Reasumat: noțiunea mamifer.

2. Păsări: Găina, curca, porumbul, găscă, rața, barza, vrabia, rîndunica, mirla, cucul, uliul.

Reasumat: pasere.

3. Reptilii: șopârta, fragilul (șarpe).

4. Amfibii: broasca comună.

5. Pesci: crapul și somnul.

Reasumat asupra vertebratelor.

6. Insecte: gândacul de Maiu, musca, albina, greerul, fluturul de varză și ploșnița.

7. Paianjeni: paianjinul cruciat.

8. Raci: racul de rîu.

9. Vermii: rîma.

10. Molusce: melcul. Reasumat: noțiunea animal.

β) Botanică.

1. Pomi: mărul, prunul, nucul, agrișul.

2. Arbori și tufe: stejarul, bradul, fa-gul, alunul.

3. Bucate: grâu și cucuruzul.

4. Legume: cartofii, varza și crasta-vetele.

5. Aromatice: ardeiul, ciapa.

6. Erburi: trifoiul.

7. Industriale: cânepa.

8. Oficinale: mușetelul și isma.

9. Veninoase: cucuta și brîndușa.

10. Flori: rosa, busuiocul, rezeda, ghio-celul.

Reasumat: plante cu flori.

11. Ferega mare.

12. Mușchiul, ciuperca și muscariul.

Reasumat: plante fără flori.

Reasumat general: noțiunea plantă.

γ) Mineralogie.

Sarea comună, piatra de var, ferul, cărbunele de pământ, gresia, lutul.

Reasumat: minerale.

Anul V.

Repetiția materialului parcurs în anul IV și amplificarea cunoștințelor cu noi indiviți de ex.:

culturală, răul de care suntem foarte mult coplesiti, este: să căutăm a ne îndrepta și a ne cultiva simțul prin cetire și aprofundare. Toți aceia, cari voesc a fi numiti români culti, să aprofundeze limba poporului românesc, grăită și depusă în producțiunile literaturii populare și a literaturii culte; să-și cetescă românii în deosebi poeziile populare și poezile, cele publicate de meșteri buni, apoi să cetescă pe C. Negruzzi, Alexandrescu, Alexandri, Eminescu, Odobescu, Slavici, Olănescu, I. Negruzzi, Maiorescu, Hașdeu, Delavrancea, Vlahuță, Coșbuc ș. a. Și cum să cetescă? Așa că lectorul să aibă la sine un notiș și creion, ca să-și însemneze toate formele, ce le găsește altcum întrebuițate, de cum le știa el, precum și toate expresiunile frumoase și cuvintele necunoscute până aci, ori întrebuițate rău.

Și cu deosebire tinerimea ar trebui îndrumată pe această cale.

În felul acesta se va pute dobândi adevărat folos real, în vederea îndreptării limbii literare. Calea aceluia, adevărat, e foarte grea, dar' e și mîntuitoare. (Va urma.)

α) Zoologie.

1. Mamifere: asinul, oia, capra, bivoliul, cerbul, lupul, vulpea, pisica sălbatică, risul (Ungaria), nevestiua, vidra, viezurele, ariciul, veverița, iepurii, hârciogul, maimuța turcescă.

2. Păsări: biblica, potârnichea, prepe-lița, cocoșul de munte, dropia, turturica, găscă și rața sălbatică, cocorul, becațul, stigletele, ciocârlița, pitulicea, coțofana, corbul, gheunăia, vulturul, luha, șoimul.

3. Reptile: broasca țestoasă, vipera.

4. Amfibii: salamandra.

5. Pesci: păstravul, morunul, rechinul.

6. Artropode: mămăruța, gândacul de turbare, mușița, strechea, musca de cal, furnica, vespele, bărzăunul, coropișnița, fluturul de pomi, molia, omida, purecii de plante.

7. Paianjeni: rîia, racul de mare.

8. Vermii: lipitorea, limbricul.

9. Molusce: scoica.

β) Botanică.

1. Pomi: pîrul, persecul, zarzărul, vișinul, vița de vie.

2. Arbori și tufe: mestecănușul, arinul, ulmul, teiul, dniperul, cornul.

3. Bucate: sîcara cu tăciunele, meiul, ovîșul, orzul, hirișca.

4. Legume: mazărea, linte, ridichea, gulia, morcovii, hreanul, țelina, pîtrînjelul, salata, bostanul.

5. Aromatice: patlagele, tarhon, cimbru, chimin, mărar, leuștean, usturoiu.

6. Erburi: lucerna, mazăricea, mohorul.

7. Industriale: inul, rapița, florea sîre-lui, hemeiul.

8. Oficinale: luminărica, centauria, pelinul, nalba.

9. Veninoase: mătăguna, ciuma fetii, măsălarita, rostopasta, macul, laptele cănelui.

10. Flori: Florea paștelui, viorica, căl-ceaua, tulipanul, crinul, garofa, mîrgăritărelul.

11. Criptogame: erva dulce, limba cerbului, țipirigul, minătarca, ciuciuletele.

γ) Mineralogie.

1. Săruri: piatra acră, pîtra vînată, galisca.

2. Petri: cvarțul, creta.

3. Metale: aur, argint, aramă, plumb.

4. Arzătoare: pucioasă, torfă, asfalt.

Observări generale.

Din indiviți indicați atît la anul IV cît și V, învățătoriu va alege pe cari și cîți îi va crede de lipsă.

Ceea-ce predă, va predă amănunțit, fără însă a face știință înaltă și sistematică din acest obiect de învățământ al școlii populare.

Predarea materialului se va face după anotimpuri.

Se va atrage atențiunea elevilor asupra folosului și a pagubei ce ni-l ofer, respective ce ni-o cauzează diferitele animale, plante și minerale în economie și preste tot în viață.

Anul VI.

Repetiția materialului parcurs în anii IV și V.

Cunoștințe elementare despre părțile corpului omenesc, esterne și interne, și despre funcțiunile principale de igienă publică și particulară. (Textul normativului.)

b) Fisica.

Anul I, II și III.

Cu ocaziunea exercițiilor intuitive se vor numi și explica pe scurt unele fenomene mai obicinuite.

Anul IV.

Vîntul, ploia, negura, bruma, roua, norii, zăpada, stările de agregatiune. — Tractarea se va face pe baza cărții de cetire.

Anul V.

Căderea corpurilor, mașini, pîrghia, cum-pîna, cântarul, scripîțul, rîta cu sul, isvî-rele căldurei, termometrul, aburii cu norii, ploia, roua, bruma, zăpada, gheața; apa, fîntîni, isvîre, înțotarea corpurilor; aerul, barometrul, pompa, foitul, curentul; sunetul, glasul și urechea; lumina, corpuri opace și luminose, ochiul ochelarii, oglinzile, curcubeul. Predarea va fi mai amănunțită.

Anul VI.

Despre magnetism; acul magnetic (compasul). Producerea electricității, conducători de electricitate; despre furtună, parafulger, telegraf și telefon.

c) Chimia.

Se tratăză în mare parte în legătură cu materialul din istoria naturală.

Anul VI.

Despre acidul carbonic și sulfuric, despre ardere (oxidarea mineralelor); grăsimi și oleuri.

d) Economia.

Cunoștințe din economie se dau elevilor pe baza și în legătură cu celelalte rami ai științelor naturale.

4. D-l president, ca membru al comisiunei permanente, alăasă în anul trecut, pentru a sta în continuă consfătuire asupra îmbunătățirilor necesare pe teren școlar, comunită, că comisiunea s'a cugetat la redactarea unei foi pedagogice și întrebă: „Care ar fi modalitatea cea mai practică, după care s'ar pute înființa și susține o foie pedagogică așa, ca existența ei să fie asigurată pentru toate timpurile?”

Conferența decide în principiu redactarea unei foi pedagogice și se angajază unanim a o sprijini moral și material. Dar' planul să fie pus în lucrare numai după-ce comisiunea permanentă se va fi pus în înțelegere cu conferențele din celelalte cercuri și numai după-ce vom fi siguri de primirea sprijinului moral și mai ales material al conferențelor din mai multe cercuri.

5. Fiind eshauriat materialul pentru această conferență, dl president o încheie mulțămind membrilor de față pentru participarea serioasă și activă în întreg decursul ședințelor.

Dl G. Ludu îi mulțămesc pentru tactul și prudența și pentru dragostea adevărată, ce a arătat-o întotdeauna pentru propășirea dascălimei noastre, ear' conferența îl întîmpină cu repetite „să trăiască” și decide a se lua act la protocol despre bunul tact și înțelepciunea, cu care ne-a condus.

Cu acestea se încheie și ședința ultimă.

R.

De la sate.

Esamen școlar în Zernești.

— 20 Iunie v.

Ziua de 16 Iunie v. a. c. a fost o sîrbătoare școlară de mare însemnătate pentru locuitorii comunei Zernești. În aceluia zi s'a ținut examenul cu elevii de la școala gr-or-română.

Examenul este o instituțiune cu înfrîn-rită binefăcătoare asupra elevilor, părinților și asupra întregului public susținător de școle, cum și asupra învățătorilor și organelor bisericesti școlare.

Sala cea mare a școlii din loc era tic-sită cu public atît din clasa cultă cît și din popor. Fiecare voia să vadă sporiul ce l'au făcut copiii în decursul unui an. Esamenul s'a ținut sub conducerea Prea Onor. Domn Traian Mețian protopresbiter tractual. Întră cei prezenți am remarcat pe Prea O. Domn Nicolae Garoiu avocat, Ioan Dan paroh și protopresbiter onorar, Ioan Străvoiu paroh, Ioan Vodă notariu, Aurel Cătean farmacist, multe dîmne, mai mulți învățători din jur și alți mulți, cari se interesează de școală. Esamenul a durat 7 ore cu toate 6 despărțî-mintele.

Fiecare din cei prezenți au putut constata, după răspunsurile elevilor, așa de precise, respicat și la înțeles date, că corpul învățătoresc în frunte cu harnicul director Bartolomeiu Bude, compus din învățătorii Nicolae Pană, Nicodim Dan, Nicolae Sperchez, Aron Mețian teolog abs. și Ioan Sperchez, și-a dat totă silința să lumineze și să deștepte mintea elevilor cu învățături frumoase, folositoare și necesare pentru viața lor.

Numai spre laudă pîte să serviască dlor învățători din Zernești, căci fiecare constiu de chemarea lui contribuie din totă puterea sa la progresul cultural al poporului român. În adevăr școala din Zernești sub direcțiunea dlui Bartolomeiu Bude a ajuns să fie socotită — și pe drept — întră cele mai bune din împrejurime.

La finea fiecărui esamen dintr'un despărțîment s'au cîntat mai multe cîntări aco-modate, s'au declamat poezii și dialoguri foarte potrivite pentru distrigerea și luminarea publicului present.

Au urmat frumoase învățături adresate elevilor din fiecare despărțîment din partea On. Domn protopop, îndemnându-i și la mai multă sirguintă și învățatură, căci numai învățînd vor pute să trăiescă mai ușor.

Toți cei prezenți au fost pe deplin mulțimiți cu progresul ce l-au făcut școlarii.

O dovadă eclatantă despre hărnicia învățătorilor din Zernești, cu deosebire a dlui director Bartolomeiu Bude este și aceea, că din Zernești în fiecare an merg foarte mulți elevi la școle mai înalte, cu deosebire în Brașov.

După examen s'a dat un banchet. S'a tostat mai ales pentru învățători, arătându-se cât de spinosă, cât de grea e calea ce trebuie să o percurgă învățătorul, pentru ajungerea scopului dorit, și că fiecare are să fie cu cea mai mare recunoștință față de învățător. În adevăr și merită un învățător hărnic totă atențiunea și recunoștința. De Dumnezeu, ca învățătorii din Zernești să poată continua și mai departe pe calea cea spionosă a virtuților, pe care au apucat, ear' noi să avem fericirea a auzi și în viitor frumoase învățături folositoare date și sădite în mlădițele poporului român.

Nicolae Ilie
învățătoriu.

Revistă esternă

Liga macedo-bulgară, al cărei president fusese faimosul Sarafov, va ține la 16 Iulie adunare mare la Sofia, ca să se consulte asupra propagandei ce va avea să facă în cazul că Bulgaria va fi proclamată regat, dacă puterile semnatare nu vor decreta adnectarea Macedoniei la Bulgaria.

Revoluția chineză. Pe la sfârșitul lunei trecute am fost luat știre, că *boxerii* (revoluționarii) Chinei au început de nou să devasteze biserici creștine, raportând că în Cengfu au dat flacărilor biserica și au ucis zece creștini. Acum „Daily Mail” (Londra) raportează pe baza unei telegrame din Shanghai, că dintre cele nouăsprezece provincii chineze nouă sunt în revoltă. În provincia Pecili trupele împărătesci mereu retirează din fața revoltaților, retrăgându-se la orașele mai mari și aprinzând în calea lor toate orașele și satele. Până acum au pustiit treizeci și șapte orașe și sate, ear' pe locuitori i-au ucis. Drept revanșă insurgenții comit crăduimi încă și mai mari.

Din acestea se vede că revolta nu e îndreptată numai contra creștinilor, ci și contra regimului.

NOUTĂȚI

Ultima liturgie. Conform hotărârii luate de comitetul parohial din Sibiu-cetate, poimăne (Duminecă) se va oficia *ultima liturgie* în biserica din Sibiu-cetate, pe locul căreia și al caselor din jurul ei va fi clădită *catedrala*. Cu această ocaziune asesorul consistorial Dr. Miron E. Cristea va ține predică, în care — cum aflăm — va releva evenimentele mai însemnate petrecute în această biserică.

Dimisiunea prim-secretariului Asociațiunii. Poimăne comitetul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” ține ședință. Într-o ședință puse la ordinea zilei e și dimisiunea prim-secretariului Dr. C. Diaconovich.

Crescere bună. Despre tinărul rege Alfonso XIII al Spaniei, încoronat luna trecută, s'au scris multe bune și frumoase, dar ceea-ce se raportează acum din Madrid sigur va îndrepta spre regele Alfonso (e numai de 16 ani) stima și dragostea tuturor creștinilor cari țin la sfințenia tainelor. A nume se raportează, că zilele trecute regele și mamă-sa eșiseră la preumblare cu trăsura. În cale s'au întâlnit cu un preot, care mergea să cuminece un muribund (la rom. catolici în astfel de casuri preotul merge îmbrăcat în stihariu încă de a casă, ear' în mâni ține potirul cu sfânta cuminecătură, în timp ce înaintea sa are un ministrant ori doi, îmbrăcați asemenea în stihare). Când regele s'a apropiat de preot și-a oprit trăsura, s'a scoborit jos împreună cu mamă-sa și descoperindu-și capul a îngenunchiat înaintea preotului. Apoi a oferit preotului trăsura, ear' el și mamă-sa au mers pe jos pe lângă trăsura până la casa muribundului.

Gimnasiu nou în Timișoara. În Timișoara se va clădi un nou edificiu pentru gimnasiul rom. cat. piarist. Spesele sunt preliminate în sumă de 480.000 corone. O parte din această sumă o dă ministrul de culte (din viziunea statului), altă parte orașul, ear' episcopul Dessewffy dă 60.000 corone. Astfel fiind asigurate sp. sele, lucrările se vor începe încă în vara curentă, așa că în Octombrie anul viitoriu noul edificiu va fi dat destinațiunei.

Polonii — contra împăratului Wilhelm. Vorbirea de la Marienburg a împăratului Germaniei, prin care așa de brusc a insultat sentimentele Polonilor, mereu își arată urmările. După cele multe câte s'au petrecut până acum drept răspuns din partea Polonilor (protestări, escomunicarea comercianților, fabricelor și restaurantelor germane, de la cari nici un Polon nu mai cumpără nimic, hotărârea Polonilor din societatea înaltă să nu participe la banchetul ce se va da în onoarea împăratului când va călători prin Posen), acum se raportează, că nobilimea polonă a hotărât să nu mai locuască peste erna în Berlin, ci fie-cara să rămână la provincie pe moșiile lor și să nu mai participe la nici o festivitate germană.

Adunare învățătorescă în Hălmaciu. Reuniunea învățătorilor români de la școlile confesionale ortodoxe din protopopiatele aradane I—VII, din dreapta Murșului, va ține *adunare generală* Vineri și Sâmbătă (18 și 19 Iulie n.) în opidul Hălmaciu. Conform §. 11 și 12 din statute, convocăm la această adunare generală pe toți P. T. DD. membri fondatori, ordinari și ajutători ai reuniunii, dar' totodată invităm și rugăm să participe la această festivitate a noastră toți P. T. binevoitori ai școlii noastre confesionale. Bilete moderate de călătorie pe căile ferate Arad-Csanád-Körös primesc membrii de la respectivii preșidenți ai despartimentelor, valabile pentru timpul de la 17—23 Iulie n. — Arad din ședința ordinară a comitetului central ținută în 5 Iulie n. 1902. Prof. Teodor Ceantea, president. George Popoviciu, secretariu I.

Meșterul Maxim. În „Alkotmány” dto 9 Iulie cetim următoarele: „În sătulețul de munte Rêstőnea (comitatul Murș-Turda) locuiesc un fecioră de 18 ani, cu numele Maxim Szöcs (Suci și băiatul, nu „Szöcs”). Cu toate că băiatul nu știe nici scrie nici citi, totuși dă uimitor de dovede despre multi-laterală-i dexteritate. Cu simplă seacă sătenescă și cu brisă face cele mai frumoase obiecte de artă, cu dexteritate de necredut, corespunzătoare și celui mai fin gust estetic. Zilele trecute a espus în restaurantul „Mielul alb” al lui Láng József, trei violine, a căror execuție elegantă și ton artistic provacă admirațiune în toți cei cari trecând spre Borssec ved aceste violine. El a făcut și iconostasul bisericii române din Toplița”. — Cele spuse despre facerea iconostasului le știm și noi. În adevăr feciorășul are talent rar și cu drept cuvânt zice „Alkotmány”, că ar trebui spriginit pentru a cerceta vr'o școală de sculptură (în lemn), unde să se perfecționeze.

Espediție polară — pierdută. În vara anului 1898 exploratorul Sverdrup plecase pe corabia „Fram” la podul nordic, cu scop de a scruta deosebi țermurii nordici ai Grönlandei. Ultimele știri de la Sverdrup sunt date din golful Smith, unde în August 1899 se întâlnise cu expediția lui Peary. De atunci nu s'a mai auzit nimic de el. În Norvegia sunt foarte îngrijorați de sörtea expediției. — Situația lui Peary e ceva mai favorabilă, după ce în vara anului 1900 fusese trimisă pe urmele lui o expediție auxiliară, care anul trecut s'a re-tors cu știre de la el. Zilele acestea va pleca o nouă expediție, pentru a căuta pe Peary.

Un erou român la Custozza. Ioan Pop, locuitoriu în Salciva de jos, serie în „Gazeta Transilvaniei” următoarele: Am cetit în Nr. din 16 (29) Iunie discursul părintelui Nicolae Fizeșianu despre purtarea bravă a Regimentului al 50-lea în anul 1866 în 24 Iunie la Custozza în Italia. Nu mă pot răbda să nu vă scriu ceva despre lupta aceea, fiind și eu de față ca stegariu la un batalion din regiment. Eșind noi din Verona dimineta, am ajuns la o apă înaintea frontului. N'am avut pe unde trece. A trebuit să sărim în apă afundă. Eu cu steagu în mână am trăcut mări întâiu de ceea parte, dar' feciorii nu putură birui în grabă cu apa. Eu am scos cu ruda steagului vre-o 2 zuguri (plutone) de feciori la țermur. Pismașul era înaintea noastră numai de 5—600 pași și așa plin de apă, cum eram, am spart rândurile pismașului venind toți feciori după mine. Vă puteți închipui, domnule Redactor, ce luptă mare am avut și ce primejdie am înfrânt. N'am fost însă remunerat cu nimic, numai steagul a fost decorat, și istoria regimentului a trecut cu vederea acesta. Dacă veți spune părintelui Fizeșianu, se poate că-și va aduce aminte să îndrepteze istoria față de mine, ca stegariu în regimentul acela viteaz.

Consul — în mănăstire. Un ziaru din Germania susține a fi informat că Elarionov consulul ruses din Salonic, pe care înainte cu doi ani țarul îl numise consilieru de stat cu titlul „Exelență”, își va da cât de curând dimisia și va intra în tagma monachală la mănăstirea Athos.

Pâne din aer. Nu de mult s'a înființat în America o societate cu numele „The Atmospheric Product Company”, cu scop să facă pâne din aer. Capitalul social e cinci milioane de dolari. Societatea și-a și instalat deja la Niagara un stabiliment de esperimentare, încercând prin electricitate de a produce mare se estragă din aer nitrogenul, pe care l'adună apoi într'un turn. — Cavendish deja la 1875 afirmase că nitrogenul trece foarte repede prin schimbări chimice. Condus, de pildă, prin potașă, se transformă în acid salitric. Societatea acum înființată afirmă că în alte combinațiuni nitrogenul se preface în amidon, ear' dacă acesta se va adevăra, — atunci poate că va succede numitei societăți să producă pâne pe cale chimică.

FELIURIMI

La ori-ce înveninare de sânge, fie produsă prin mușcătură de insecte, de șarpe sau chiar de câne turbat, e bine, ca cel mușcat să bea cât mai multă teă, până vine medicul.

Louisd'or-ul lui Schopenhauer. Politicianul și filosof frances Challemel-Lacour răposat acum sunt cinci ani, a cercetat odată în Frankfurt pe filosoful Schopenhauer. S'au întâlnit în restaurantul unde Schopenhauer își lua cina. Despre această întâlnire Lacour povestea următoarele: Sosisem tocmă pe la sfârșitul cinei. Schopenhauer ședea la masă table d'hote în apropiere de câțiva oficeri; lângă furturie era un galben (louisd'or) pe care Schopenhauer când a plecat l'a luat și l'a vîrit în buzunar.

— Vezi, mi-a zis Schopenhauer, de o lună de zile în fie-care zi pun acest galben lângă farfurie, cu gândul, ca în ziua când oficerii acestia vor conversa și despre altceva afară de avansări, cai și femei, să l'dau sêracilor. Cum vezi însă, galbenul e tot la mine.

Cărți și reviste.

Nuvele alese e titlul unui interesant volum, apărut în editura librăriei centrale Stănesculescu et Georgescu în Ploiești (România), în care se cuprind lucrări alese literare, traduse de dl B. Marian, după Zola, Maupassant, Daudet, Gogol, etc. într'o limbă frumoasă românească. Prețul unui exemplar din elegantul volum (145 pagini) face un leu. Se poate procura și prin librăria archidieceșană din Sibiu. Recomandăm cetitorilor această carte, care conține lectură plăcută și ușoară.

Au eșit de sub tipariu în ediții noue emendate și augmentate, și se află de vîndare în Librăria archidieceșană următoarele cărți de școală:

1. *Istoria biblică* cu ilustrațiuni și cu o chartă a Palestinei, pentru școlile medii inferioare și școlile civile, de Dr. Ilarion Pușcariu, Archimandrit. Prețul broșat 1 cor. 10 fileri.

2. *Manual de istoria bisericească* pentru școlile medii și comerciale, în două părți, a) *Istoria bisericească generală* și b) *Istoria bisericeii ortodoxe române* de Dr. Ilarion Pușcariu, Archimandrit. Prețul, broșat, 2 corone.

În Tipografia archidieceșană a eșit de sub tipariu *Liturgierul* (cu litere latine) revizuit și retipărit cu binecuvîntarea Înaltpreasfinției Sale dlui Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit. Cuprinde, pe lângă cele trei liturgii, și rugăciunile ocașionale din liturgierul vechiu și numărăse îndrumări tipicale pentru toți slugitorii la altariul Domnului, precum și „Rînduiala chîmării Duhului sfânt”, reclamată din mai multe părți. Se estinde pe 42 côle de tipariu și se prezintă și din

punct de vedere tehnic ca o carte ce face cinste tipografiei archidieceșane. Se poate procura de la Librăria archidieceșană din Sibiu (Nagyszeben). Prețul: broșat cor. 6 —, legat cor. 8 —.

Raportul general

al comitetului societății de lectură „Andreiu Șaguna” pe anul societății 1901/1902.

(Urmare.)

Ca donațiuni au încurs de la:

a) Academia română. 1. Analelele academiei pro 1899—1900 tom XXII. 2. Analelele academiei pro 1900—1901 tom XXIII. 3. Analele academiei pro 1899—1900 s. II. tom XXII. 4. Istoria renascerii României (3 vol.) de D. Șturdza, 5. Acte și documente de C. Colescu Vartic. 5. Ugrinus —1291— Discurs de recepțiune de I. Pușcariu.

b) Direcțiunea seminarială. Protocólele congresuale din anii: 1889, 1890, 1891, 1895, 1897, 1899, și 1900. 2. Protocólele sinodului archidieceșan din anii: 1888, 1889, 1891, 1893, 1894, 1895, 1897, 1898, 1899 și 1900. 3. Protocólele sinodului eparchiei Aradului din anii: 1884, 1890, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900 și 1901. 4. Protocólele sinodului eparchiei Caransebeșului din anii: 1877, 1878 și 1880 (leg. 1 vol) 1882, 1883, 1884, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900 și 1901. 5. Magyarországi közoktatás ügye az 1900 évben. 6. Gramatica limbei române pentru cl. I. și II. gimnasială, reală și civilă, de N. Bogdan. 7. Propedeutica filosofică de Gr. Pletos. 8. Din estetica tragicului, polemică de Dr. Iosif Blaga.

c) Societatea de lect. „Petru Maior” 1. Raportul general al soc. de lect. „Petru Maior” din Budapesta pro an.adm.1900—1901.

d) Redacțiunea „Tel. Rom.”. 1. Mama Sf. Augustin de Emil Bougadu trad. de Salba. 2. Câteva versuri de I. Gorun. 3. Cantata la iubileul de 50 ani a gimn. rom. Brașov, de G. Dima. 4. Legiuirea țării noastre de Dr. V. Onișor. 5. Supplex Libellus Valachorum 1791 de Dr. E. Dăian. 6. Istoria bisericeii Scheilor Brașovului publ. de Sterie Stinghe. 7. Documente privitoare la trecutul Românilor din Schei de Dr. Sterie Stinghe. 8. Curs complet de caligrafie de D. V. Dacian.

e) Redacțiunea fôiei „Poporul Român”. 1. Moș Călin, novelă de Dorin.

De la autori.

f) Povești pentru anul prim școlar de Dr. P. Șpan.

g) 1. Istoria bis. Scheilor Brașovului publ. de Sterie Stinghe. 2. Documente privitoare la trecutul Românilor din Scheiu (2 vol.) de Dr. Sterie Stinghe.

h) Viitorul, studiu politic de Dr. Tr. Vuia.

m) Moise Popoviciu, paroch. 1. Egy az Isten, roman de Jókai Mór. 2. Felfordult világ, roman de Jókai Mór. 3. Az elátkozott család, roman de Jókai Mór. 4. Koronát szerelemért, roman de Jókai Mór. 5. Petki Farkas leányai, roman de Jókai Mór. 6. Regék, roman de Jókai Mór. 7. Csataképek, roman de Jókai Mór. 8. Szomorú napok, roman de Jókai Mór. 9. Szegény gazdagok, roman de Jókai Mór. 10. Törökvilág Magyarországon (2 vol.) de Jókai Mór. 11. Kárpáthi Zoltán (3 vol.) de Jókai Mór. 12. Bárány Kemény Zsigmond összes beszélei (2 vol.) 13. Gyalog ösvény (2 vol.) de Bakcsy Sándor. 14. Arnold, roman de Csiky Gergely. 15. Az atyafiak, roman de Csiky Gergely. 16. A király-tanács-szék, roman de Vértessy Arnold. 17. Worse Kapitány, de Kielland L. S. 18. Méreg, de Kielland L. S. 19. Melyik erősebb, roman de Ábrányi Kornél. 20. A szent, de Meyer K. Ferdinand. 21. Kaukazusi elbeszélések de Guyerics P. P. 22. A besorozott, de Vadnai K. 23. Immakulata grofné, de Vadnai K. 24. Tengeri és tengerparti történetek, de Drachmann H. 25. Veér Iudit, de Szántó Kálmán. 26. Vig orák, de Berceik Árpád. 16. Izlandi halász după Lotti Pierre. 28. Anya és grofné, de Pálffy. 29. Forgácsok, de Abó János. 30. Jobb kezem, de Bakcsy Sándor.

George Tulbure
presid. comit.

Dumitru Borgia
notariu referent.

(Va urma.)

Nr. 62/1902.

[88] 1—3

Concurs

Devenind vacant postul de învățătoriu pentru clasa a IV-a de băieți de la școala gr. or. din Rășinari, prin acesta se scrie concurs de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: 700 cor. salariu și 64 cor. relut de cuartir și lemne ce se plătesc din fondul bisericeii în rate lunare anticipative. Cuincuenalele se vor computa numai după instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt de 5 ani la școala noastră.

Cereri de concurs instruite în sensul legilor din vigoare se vor așterne la oficiul protopresb. al Sibiiului în termenul deschis.

Aspiranții la acest post, încă înainte de expirarea termenului de concurs se se prezentează aici la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti, având învățătorul ales datorința a ține o strană în biserică Dumineca și sâmbătă, pe lângă acestea va instrui în gimnastică pe toți elevii institutului.

Concurenții cu pregătire superioară și cari posedă cunoștințe de muzică vocală vor fi preferați, având comitetul intențiunea a concedea alesului instruirea școlarilor în cântări și conducerea corului, pentru care va primi o remunerațiune anuală de 200 cor.

Rășinari, din ședința comitetului parochial gr. or. ținută la 23 Iunie st. v. 1902.

Bucur Dancășiu
preș. com. par.

M. Lungu
not. com. par.

Nr. 701.

Văduț și aflat în ordine.
Sibiiu, 28 Iunie 1902.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 125/1902

[87] 1—3

Concurs

Prin acesta se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“ pentru ocuparea posturilor vacante de învățători în următoarele comune bisericesti:

1. Federi-Fizești. 2. Grid. 3. Lunani. 4. Petrila-Brad. 5. Petrila-Gărgani. 6. Petroșeni. 7. Sânta-Măria-de-petră. 8. Valea-Sângeorgiu.

Emolumentele la fie-care post sunt: 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Concurenții calificați conform legii, cari trebuie să știe și cântările bisericesti, să așternă suplicile cu documentele recerute subsemnatului oficiu.

Hațeg, în 25 Iunie 1902.

Oficiu, protopresbiterat Hațeg în conțelegere cu comitetele parochiale.

Titu V. Gheaja,
protopresbiter.

[83] 1—4

Concurs

Pentru ocuparea postului învățătoresc vacant de la școala confesională gr. or. din Brașov-Stupini, protopresbiteratul Brașovului, împreună cu cantoratul și cu îndatorirea a ține prelegere în școala de repetițiune, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: salariu anual solvit din cassa Bisericeii în rate lunare anticipative 480 cor. venite cantorali 120 cor., în total 600 cor., cuartir în edificiul școlii, grădină și 3 stângini lemne din care este de a se încălzi și școala.

Cuincuenalele se compută de la instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt în această comună.

Concurenții au să-și așternă cererile concursuale instruite conform normelor din vigoare Prea Onor. Oficiu protopresbiterat al Brașovului în termenul indicat, și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă poporului în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Brașov-Stupini, în 16 Iunie 1902

Comitetul parochial gr. or.

Ioan I. Maximilian George Constantin
capelan, președinte. notariu.

In conțelegere cu subscrisul.

Oficiu protopresbiterat al Brașovului.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 722/1902.

[84] 1—3

Concurs

Pentru mai jos notatele posturi învățătoresci din protopresbiteratul Branului, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“, și adevă:

1. Rășnov, 2 posturi cu câte 600 cor. salariu.

2. Zernești. 3. Codlea. 4. Șimon. 5. Șirnea și 6. Moeciul-superior — în fie-care loc câte un post cu salariu de 600 cor., cortel, lemne și grădină, eventual relut cores-punătoriu în bani pentru acestea.

Se observă că posturile învățătoresci în genere sunt împreunate cu cantoratele, deci vor fi preferați acei concurenți cari sunt desteri în cântări și tipic, ceea-ce au a dovedi poporului în biserică în vre-o Duminecă sau sâmbătă.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și înainta rugărilor lor la subscrisul oficiu în termenul indicat, instruite conform legii.

Zernești, 24 Iunie 1902.

Oficiu protopresbiterat al Branului în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 125/1902 prot.

[86] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de învățătoriu în parochia Livezeni din tractul Hațeg prin acesta se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: salariu de 600 cor., care se solvesce regulat din cassă, folosința unei grădini de 1 juger, 4 stângini lemne de foc, din cari se încălzește și sala de învățământ, cuartir constătoriu din două odăi (chilii) frumoase, una bucătărie, o cămară și o pivniță, toate în edificiul cel pompos al școlii, zidit după planul cel nou ministerial.

Comuna Livezeni este lângă orașul Petroșeni, lipită de el, și învățătorul are prospect și de alt venit, compatibil cu oficiul său.

Pot concura numai *pedagogi* absolviți cu calificațiunea prescrișă prin lege, cari știu și cântările bisericesti, și voesc să rămână stabil în postul acesta.

Suplicile concursuale cu documentele se se așternă la subsemnatul oficiu în termenul indicat.

Hațeg, în 25 Iunie, 1902.

Oficiu protopresbiterat Hațeg în conțelegere cu comitetul parochial.

Titu V. Gheaja,
protopresbiter.

Nr. 129/1902

[85] 1—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi învățătoresci ordinare la școala română gr. or. din Paloș, protopresbiteratul Cohalmului, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: câte 600 cor. salariu anual plătit din repartitie și din didactru după copii, în rate trilunare decursive, locuință în natură, lemne de foc după trebuință și cuincuenalele socotite de la ziua alegerii.

Învățătorii aleși vor avé să instrueze — afară de instrucțiunea cu copii de toate zilele, — și în școala de repetițiune, să conducă tinerimea școlară și adultă în cântările bisericesti la liturgie și a da cantorilor ajutoriu la utrenie, — o condițiune reclamată de familiile fără de copii, cari încă contribuie prin dare bisericescă la salariile învățătoresci.

Doritorii de a reflecta la aceste posturi au a-și subșterne cererile de concurs împreună cu documentele recerute, instruite conform legilor în vigoare la Preaonoratul oficiu protopresbiterat concernent în termenul deschis și a se prezenta înainte de alegere, în biserică, spre a-și arăta dexteritatea recerută prin condițiunea din urmă și spre a face cunoștință cu poporul.

Paloș, în 21 Iunie 1902.

Pentru comitetul parochial:

Patrichiu Pintea
paroch și președ. comit.

Vidi!

Nicolau D. Mircea
protopop.

Nr. 293/1902.

[81] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Bucium-Cerbu. 2. Bucium-Isbita. 3. Buninginea. 4. Cărpiniș. 5. Ciurulăsa. 6. Roșia cu Corna, — salariu anual 600 corone din repartitie, cuartir și lemne de foc.

7. Bucium-Sat, salariu anual 600 cor. solvit în rate lunare anticipative din cassa bisericeii, cuartir, lemne de foc și grădină. Alesul învățătoriu va fi obligat a ține 9 luni de zile școlă.

8. Petrângeni cu Valea-Bulzului, salariu 600 cor. și adevă 291 cor. interesele după obligațiunea de stat, ear' restul din fondul școlar, cuartir, grădină și lemne de foc.

9. Trîmpoele, salariu 600 cor. din repartitie și lemne de foc.

10. Zlatna, salariu 800 cor. din repartitie și cuartir.

Cei-ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în comune spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, pentru-că aleșii vor fi datori a cânta Dumineca și în sâmbători la strană, eventual a forma cor bisericesc cu copii de școlă.

De la concurenții la postul de sub Nr. 10 se mai cere să aibă afară de celelalte pregătiri cel puțin 4 clase gimnasiale și esamenul de calificațiune cu forțe bine.

Concurenții își vor subșterne cererile instruite conform legilor în vigoare, în termenul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Oficiu protopresbiterat Abrud în conțelegere cu comitetele parochiale.

Abrud, 20 Iunie, 1902.

Petru Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 497/902.

[80] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători de la școlile confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al Avrighului se scrie prin acesta concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Arpașul superior, postul de învățătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesare pentru foc.

2. Porumbacul superior-răsăritean, postul de învățătoriu cu salariul anual de 600 corone, cuartir și lemnele necesare pentru foc.

3. Sebeșul-inferior, postul de învățătorie cu salariul anual de 600 corone cuartir și 4 stângini de lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să-și subșternă cererile concursuale.

suale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiterat gr. or. al Avrighului în Avrigh (posta Avrigh, Felek, Székvármegye) până la termenul susindicat, având candidații de la posturile 1 și 2 a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleși, sunt datori a cânta Dumineca și sâmbătă alături la strană cât și cu elevii la sânta liturgie.

Avrigh, 21 Iunie, 1902.

Oficiu protopresbiterat gr. or. al Avrighului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

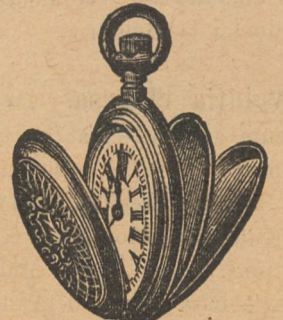
Ioan Căndea
protopop.

500 florini plătesc celui-ce ar mai căpeta vreo dată durere de dinți ori îi va miroși gura după-ce va folosi **apa de dinți a lui Bartilla**, o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezi A. Bartilla** (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Se se cêră pretutinde-ne apriat apa de dinți a lui **Bartilla**. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte căpeta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco. — **Depositar în Sibiiu la farmacia „Vulturul“ C. Müller**, piața-mare; farmacia **Molnar**, strada Cismă și 59.

[4] 13—

Important pentru fie-care om.

Desfacere totală cu prețul cel mai puțin, numai cu 2-25 o garnitură admirabilă din 14 bucati prețioase, juvareice etc.

Important
pentru
fiecare om!

1 orologiu de busunariu, anker remontoir de nickel (la dorință argintat) cu capace gravate frumos, regulator precis, 3 ani garanție și cutie.
1 Lanț elegant panterat, suflat sau nickelat dimpreună cu acățator sistem parisian.
1 ac de cravată aurit cu imitație de Briliante.
1 păreche nasturi pentru manșete aurite marca „Garantie“.
1 garnitură nasturi aurite (botoni) pentru gu-leri și pepturi, constând din 5 bucati.
1 păreche cercei de argint veritabil oficioș gradați.
1 inel de aur cu pētră elegantă.
1 oglindă de busunar în cutie.

Acestea 14 prețioase și admirabile obiecte dimpreună cu orologiul remontoir anker se predau numai cu 2 fl. 95 cr. prin rambursare sau prin trimiterea înainte a sumei la firma: **Brüder Hurvitz**, casă de esport, **Krakau Stradom 17** (Oestr.).

Neconvenind a le returna în 8 zile primind banii înapoi fără ca cumpărătorul să fie cu ceva prescurtat. — Cataloge bogat ilustrate cu tot felul de juvareice, se trimit gratis și franco. [62] 7—15

Atelier de lăcătușerie în Sibiiu.

Subsemnatul aduc la cunoștința onoratului P. T. public, că după o prăcsă de mai mulți ani în cele mai renumite ateliere din monarhie și străinătate, ca al dlui Valerian Gillar, lăcătușul de artă și construcție al curții ces. și reg. din Viena etc., mi-am deschis un

atelier de lăcătușerie de artă și construcție

în Sibiiu, Rosenanger nr. 9 (Târgul brânzei)

unde efectueșc tot felul de lucrări aparținătoare acestei branșe, precum:

**Porți de fer, balcône, terase,
galerii, grilajuri de scări și morminte, marchise,
antreuri, luminătoare,
case pentru flori (florării) etc. etc.**

în ori-ce stil și după cele mai noue modele. — Afară de aceea am totdeauna în depositul meu cele mai practice și mai bune

Sobe de bucătărie

cât se pôte de solid lucrate și cu prețurile cele mai moderate.

Sperând că P. T. public mă va onora cu număröse comande, fiind singurul măiestru lăcătuș român aici în Sibiiu, semnez

Cu deosebită stimă

Eremie Purece
măiestru lăcătuș.

[69] 4—6